

Høringssvar fra

Trygge Barnehager og FUS-barnehagene

Høring av forslag til endring i barnehageloven med forskrifter.

Trygge Barnehager as et entreprenørfirma som bygger barnehager for alle – både private og offentlige barnehager. Totalt har vi bygget 456 barnehager.

Trygge Barnehager eier 176 FUS-barnehager fra Kristiansand i sør til Hammerfest i nord.

Vi vil takke for muligheten til å gi et høringssvar til forslag om til endringer i barnehageloven.

Som et stort og landsdekkende, privat barnehageselskap har Trygge Barnehager og FUS-barnehagene en rekke innspill på Kunnskapsdepartementets høring.

Vi synes det er positivt at departementet gjennom denne høringen setter fokus på åpenhet, mangfold og kvalitet i barnehagesektoren.

Innledningsvis og overordnet vil vi si at vi savner en helhetlig vurdering av konsekvensene av alle departementets forslag til endringer, da mange endringsforslagene og -alternativene berører økonomien i barnehagene på mange punkter. Etter vårt syn løsrives de økonomiske komponentene fra hverandre slik at det blir det vanskelig å få et klart bilde av konsekvensene samlet sett. For eksempel redusert tilskudd til pensjon og bestemmelser om lånefinansiering kun fra finansforetak. Spesielt sett sammen med den nye pedagog- og bemanningsnormen som vi ikke har sett konsekvensene av ennå. Det er to store reformer hvor pedagognormen ble innført 01.08.18 og bemanningsnormen pr dato ikke har trått i kraft.

Det bør også ses i sammenheng med kapitaltilskuddet som pr i dag underfinansiert sett opp mot de reelle kostnadene samt at tilskuddet har 2 års etterslep. Høringen mangler en utredning angående kapitaltilskuddet som etter vår mening er en underfinansiering. Vi skulle gjerne sett at departementet selv var tydeligere, og vi opplever at helheten av et nytt lovforslag lider under mange løse forslag. Forslagene sammen eller hver for seg kan gi utslag vi oppfatter ikke er tilsiktet fra departementet, og konsekvensene av et samvirke av forslagene er ikke godt nok utredet.

Vi foreslår derfor konkret at det lages en konsekvensutredning av alle de økonomiske forslagene i høringen sett sammen med konsekvensene av den nye bemannings- og pedagognormen, den underfinansierte kapitaltilskuddet samt at det at tilskuddet til private barnehager har 2 års etterslep.

Vi foreslår videre at det lages nasjonale regler på hvordan kommunene skal beregne kostnadene for sine barnehager.

Åpenhet

Åpenhet er et av målene med ny regulering. For å oppnå dette burde private og kommunale barnehager likebehandles også på rapportering. Begge bør rapportere både på tjenestedata og regnskapsdata. I dag er det bare de private aktørene som gjør det. Hvis alle barnehager – uansett organisasjonsform og størrelse på barnehagen – legger ut regnskapene på Brønnøysundregistret vil en oppnå en større åpenhet. Det vil kunne være med på å effektivisere og forbedre hele sektoren. Over tid vil kanskje også en nasjonal sats for minstestilskudd fra kommunene kombinert med likebehandling på rapportering legge grunnlaget for reduserte overføringer og på sikt også lavere foreldrebetaling.

Mangfold

Mangfold er også et uttalt mål med forslaget. Her merker vi oss at mangfold for departementet dreier seg om eierskap. Det mener vi er galt. Mangfold er variasjon i innholdet og det tilbudet som gis. Mangfold i barnehagesektoren sikres blant annet gjennom de økonomiske rammevilkårene, slik at det er mulig å opprettholde f.eks. idretts-, gårds-, musikk-, kultur- og maritime barnehager, samt barnehager med ulik pedagogikk. Dette mangfoldet finner vi i sterkt grad i barnehagekjedende. I dette mangfoldet bidrar alle barnehagene uansett eierform, og først og fremst de ulike private. Blir detaljstyringen for stor i forhold til økonomi og bruk av ressurser, vil trolig en av konsekvensene være at det ikke blir rom for dette mangfoldet.

Kvalitet

Det er mye godt i forslaget, og vi vil spesielt berømme forslaget om nasjonalt tilsyn. Det er det beste og viktigste grepet i det nye lovforslaget. Det er kun med et helhetlig og nasjonalt tilsyn vi kan sikre at det ikke er store nasjonale forskjeller mellom tilbudet til barna i de ulike kommunene. Vi synes imidlertid at det er synd at departementet ikke går enda lenger og inkluderer kvalitet i det nasjonale tilsynet. Etter vår mening er det kun med et helhetlig og nasjonalt tilsyn som omfatter både økonomi og kvalitet at vi sikrer at det ikke er store nasjonale forskjeller mellom tilbudet til barnehagebarna i de ulike kommunene.

Kvalitet er omtalt flere steder i høringen, og høringen slik vi leser det har også kvalitet som et av målene. Dessverre omtales kvalitet kun om kvantitative enheter og ikke det vi primært definerer som kvalitet – nivået på innholdet og tilbudet barna får. Kvalitet i barnehagen er nødvendigvis ikke synonymt med antall voksne, pedagoger, størrelsen på tilskudd og antall kvadratmeter.

Kvalitet ut fra innholdet i barnehager må først defineres, og så må det utarbeides hvordan dette skal kontrolleres og måles. Dette er et såpass viktig at vi vil anbefale departementet med å starte arbeidet med å få dette på plass i samarbeid med bransjen.

Vi må bruke departementets initiativ til en fornyet barnehagelov til å skape rammebetingelser som effektiviserer og forbedrer hele barnehagesektoren.

I det videre gir vi våre konkrete tilbakemeldinger på de punktene departementet ber om innspill på.

3. Tildeling av tilskudd til nye private barnehager

I lovforslagets §12 har departementet skissert tre alternative bestemmelser; én der kommunens frie skjønn videreføres, én der det blir noe enklere å få tilskudd til nye private barnehager og én der det blir veldig mye enklere å få tilskudd til nye private barnehager. Vi mener at det bør blir noe enklere å få tilskudd til nye private barnehager ut fra hvor det er behov i kommunen. Kort avstand til barnehagen for barna er viktig av tre grunner:

1. Barna møter og blir kjent med barn fra sitt nærmiljø.
2. Tid er en knapphetsfaktor for mange foreldre – nærhet til barnehagen sparer tid.
3. Henting og avlevering må nødvendigvis ikke gjøres med bil hvis barnehagen er i nærheten av der barna bor. Det gir en miljøgevinst.

Vi vil advare mot at kommunene skal ha mulighet til:

- 1) Forkjøpsrett av barnehager som er til salg. Svært få om noen vil legge inn et tilbud om å kjøpe en barnehage i en slik situasjon. Hvis eier av ulike årsaker må selge (f.eks. helse eller alder), kan kommunen da presse eier til å selge med tap.
- 2) Muligheten for kommunen å trekke tilbake tilskudd ved eierskifte. Det vil føre til at ingen vil kunne få finansiert eller etablert nye private barnehager.
- 3) Ny godkjenning etter X antall år. Konsekvensene her er de samme som i punkt 2 over.

4. Hjemmel for kommunen til å stille vilkår om at nye private barnehager skal være ideelle for å få tilskudd

Departementet mener at det er behov for å avklare i regelverket om kommunen kan stille vilkår om at nye private barnehager skal være ideelle for å få tilskudd. Departementet er i tvil om kommunen bør få en slik lovhjemmel. Vi er ikke i tvil og mener at kommunene absolutt ikke bør få en slik lovhjemmel. Uten å ha befestet hva en ideell barnehageaktør faktisk er og hva det innebærer er det foruroligende å ta slike grep. Om man tar utgangspunkt i det departementet peker på som en naturlig definisjon: ideelle barnehager som barnehager som reinvesterer eventuelle overskudd i barnehagedriften eller samfunnsnyttige formål i tråd med barnehagens formål, så betyr det at barnehagen må ha et tilleggsformål som skal framgå av barnehagens vedtekter. Dette tilleggsformålet må være samfunnsnyttig. Det blir svært vanskelig for privat sektor å levere velferdstjenester hvis det blir slik at det til enhver tid sittende kommunestyre skal kunne ekskludere store deler av den private sektoren. Det utfordrer stabiliteten og blir lite forutsigbart for alle parter. På sikt vil den delen som ikke vil bli definert som “ideell” forsvinne helt, da behovet over tid for barnehageplasser flytter seg til ulike plasser i kommunen.

Ønske om innspill på hvilke formål som skal regnes som samfunnsnyttige finner vi svært merkelig sett opp mot helheten i høringen om hva tilskudd og foreldrebetaling skal benyttes til. Hva som er “samfunnsnyttig” er enda vanskeligere å definere enn “ideelle”, og vil nok ha svært ulike syn ut fra politisk ståsted og interesse. Det gjør dette punktet til en stor utfordring.

Departementet ber også om høringsinstansenes syn på om det er nødvendig å stille krav om bestemte organisasjonsformer for å drive ideelle barnehager. Den organisasjonsformen som er mest ideell er kanskje stiftelser, men også her er det mange som opererer rent kommersielt: Egmont, Thon

m.f.l. Sett opp mot definisjonen departementet synes er mest naturlig å bruke virker dette vanskelig gjennomførbart.

Departementets forslag nr 1 kan derfor ikke besvares før “ideelle” er klart definert. Vi stiller seg negativt å skille private barnehager i to grupper.

Departementets forslag nr 2 er drøftet over, og vi stiller oss negative til dette forslaget.

Departementets forslag nr 3 om organisasjonsform skal definerer om en barnehage er i gruppen “ideell” eller andre private barnehager gir ikke klart skille eller en tydelig definisjon.

Vårt klare råd, er at det ikke åpnes for skille mellom “ideelle” og andre private barnehager nå. Dette så lenge det ikke er enighet om hvor dette skillet går.

5. Beregning av driftstilskudd til private barnehager

Departementet legger til grunn at barnehagene fortsatt skal finansieres gjennom statlige overføringer til rammetilskuddet til kommunene. For å sikre økonomisk likebehandling av kommunale og private barnehager mener departementet at det fortsatt skal være nasjonale regler for tildeling av tilskudd til private barnehager. Departementet mener at driftstilskuddet til private barnehager fortsatt skal beregnes ut fra kommunens gjennomsnittlige utgifter i tilsvarende kommunale barnehager. Departementet mener at det kan være hensiktsmessig å differensiere driftstilskuddet til private barnehager ut fra hvor mange plasser det er i barnehagen. Siden dette vil føre til store endringer for flere barnehager, foreslås det å utrede dette nærmere før det eventuelt gjøres endringer i forskriften. Departementet vil sette ned en referansegruppe med representanter fra private barnehager og kommuner for dette arbeidet.

Vi stiller oss bak at det er fornuftig å utrede dette nærmere. Våre første tanker er at å legge antall barnehageplasser til grunn gir feil utslag fordi tilskudd i ulike kommuner er såpass ulike (jf kap 3.). Barnehager har ulik økonomi ut fra blant annet tomtepriser, nytt eller gammelt bygg og ansattes alder og ansenitet. Det kan også føre til at det ikke lønner seg for mindre barnehager å utvide til tross for lokalt behov hvis de kommer over forslåtte knekkpunkt (25 eller 23 alderskorrigerte plasser/ side 38). En kan komme i en situasjon der et område har flere små barnehager som er mer lønnsomt enn å bygge en stor moderne barnehage etter dagens krav og regler.

I det videre arbeidet vil departementet også vurdere andre endringer som kan bidra til å sikre et mangfold av barnehager. Departementet vil blant annet vurdere om kommunen skal kunne holde de dyreste kommunale barnehagene utenfor beregningen av tilskuddet til de private barnehagene.

Dette stiller vi oss negative til da forslaget ikke bidrar til at det blir lettere å etablere nye barnehage – tvert imot. Hvis tilskuddene blir lavere for private barnehager ved at den dyreste kommunale barnehagen holdes utenfor vil det gjøre nyetablering vanskeligere. Dette vil ikke stimulere kommuner til mer effektiv kommunal drift, og gjør det lett for kommuner å spekulere i. Det vil resultere i at kommuner kan bygge en ny flott og dyr barnehage som da holdes utenfor beregningen. Dette kan føre til konkurransevridning i forhold til hvilket tilbud en kan gi barna mellom kommunale og private barnehager, og strider med at barna skal ha tilnærmet like godt tilbud. Vi ber om at disse nevnte momentene tas med i den videre utredningen.

6. Beregningen av tilskudd til pensjoner i private barnehager

Departementet foreslår at tilskuddet til pensjoner i private barnehager nedjusteres, slik at det i større grad gjenspeiler pensjonsutgiftene i de private barnehagene. Departementet har ikke tatt stilling til hvilket nivå pensjonspåslaget bør ligge på. Departementet bygger dette på en vurdering utført av Telemarksforskning. Vi mener at denne vurderingen fra Telemarksforskning gir et misvisende bilde på pensjonsutgiftene i private barnehager, og er ikke i samsvar med de pensjonsutgiftene vi har i våre 176 FUS-barnehager.

Vi mener forslaget om en redusert prosentsats premierer dyre, kommunale løsninger og straffer godt fremforhandlede løsninger i de private barnehagene. I rapporten slår Telemarksforskning fast at private barnehager i snitt har vesentlig lavere pensjonsutgifter enn 13 % av lønn, og at opp mot én milliard kroner kan spares årlig ved å gå over fra dagens sjablongmessige tilskuddssats for pensjon på 13 % til «faktisk kostnadsdekning». FUS-barnehagene gir sine ansatte den beste pensjonsordningen som kan tilbys i henhold til lov om tjenstepensjon. Våre årlige pensjonsutgifter er helt på linje med snittet i de kommunale. I 2018 var pensjonsutgifter i snitt mellom 10 – 13 %, og i noen tilfeller over. I tillegg kommer utgifter til AFP som utgjør nærmere 2 %. For FUS-barnehagene stemmer utgiftene til pensjon overens med de tilskuddene vi har. Vi har likevel forståelse for at det ikke er slik hos alle andre. Realiteten er at siden kommunene holder sine pensjonskostnader utenfor tilskuddsgrunnlaget når de beregner kostnadene ved egne barnehager, så er kompensasjonen til de private barnehagene lavere enn kostnadene i de kommunale barnehagene.

Med bakgrunn i at vi mener vurderingen fra Telemarksforskning gir et feil bilde av virkeligheten, forslår vi at en ny vurdering av dette blir gjort før eventuelle endringer i dette gjennomføres. Dette for å unngå uheldige økonomiske konsekvenser for barnehagene samt uønsket byråkrati.

7. Forbud mot å drive annen virksomhet i samme rettssubjekt som barnehagevirksomheten

Departementet foreslår at det skal stilles krav til at hver barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. FUS-barnehagene er allerede organisert slik gjennom at hver barnehage er et aksjeselskap, så for vår del vil det ikke få noen organisatoriske følger. Likevel vil vi påpeke at vi er negative til forslaget ettersom det i seg selv ikke skaper større åpenhet. Det fratar Eiermuligheten til å organisere sin virksomhet slik en ønsker og finner mest hensiktsmessig ut fra sine forutsetninger. En kan også spørre seg om det da også må gjelde alle andre sektorer som også mottar offentlig støtte? Barnehagene som er et selvstendig rettssubjekt skal utarbeide regnskap, årsberetning og revisjonsberetning i samsvar med kravene i regnskapsloven og bokføringsloven. I tillegg foreslår departementet å videreføre kravene til revisjon og innsending av regnskap til tilsynsmyndigheten. Disse kravene vil følge av økonomiforskriften til barnehageloven.

I dag er ikke f.eks. organisasjonsformene ENK, FRI, ORG, AVD m.fl. pålagt å gjøre det eller legge ut regnskapet i Brønnøysundregistret selv om noen velger å gjøre det. Det er relativt mange og en del store barnehager i dag som er organisert som ENK som ikke er pliktig til å gjøre det. Vi synes derfor at dette bør pålegges alle, også kommunale barnehager så lenge tilskudd til private er gjennomsnittskostnaden i kommunale barnehager. Alle barnehager bør ha revisorplikt.

Forslaget om at hver enkelt privat barnehage skal være et selvstendig restsubjekt står også i sterk kontrast til kommunale barnehager som i praksis i de fleste kommuner styres etter en form for konsernmodell.

Trygge Barnehager/ FUS foreslår:

Det vil være mye enklere og en oppnår den samme åpenheten rundt økonomien dersom alle (uansett organisasjonsform og om barnehagen er kommunal eller privat) må rapportere og legge fram regnskap for den aktuelle barnehagen i Brønnøysundregistret. Det ville dessuten synliggjøre hvordan kommunale barnehager driftes økonomisk. Her kan også evt. revisor pålegges å kontrollere om pengene benyttes til noe annet enn barnehagedrift – uavhengig av organisasjonsform.

Departementet foreslår å innføre en hjemmel i barnehageloven for å fastsette forskriftsbestemmelser om hvilke andre virksomheter det eventuelt skal være tillatt å drive, hvordan barnehagen skal bruke et eventuelt overskudd fra annen virksomhet og krav til regnskap, bokføring og revisjon. Trygge Barnehager/ FUS forslår at for eksempel følgende typer virksomheter skal være tillatt å drive så lenge det ikke går utover tilbudet til barna, men ganger barnehagen som:

- a) Utleie av lokalene til lokalsamfunnet som f.eks. kurs, forsamlinger, barnebursdager, møter, lokale foreninger, SFO og søndagsskole. Spesielt viktig på mindre plasser der slike lokaler ikke er i nærheten, men også for familier/ grupper som ikke har tilgjengelig lokaler til sin aktivitet hjemme eller andre steder.
- b) Hvis barnehagen eier båt og/ eller minibuss, må det være mulighet for å leie det ut utenfor barnehagens åpningstid. Delingsøkonomi bør stimuleres av miljømessige hensyn.
- c) Hvis barnehagen har ansatt en kokk, og det er kapasitet til å f.eks. lage middagspakker som foreldrene kan kjøpe, bør også det vær mulig.
- d) Utvikling av pedagogisk materiell og annet materiell som gagnar barna.

Noen av forslagene over kan også gi inntekter til barnehagen slik at de kan benytte det til kvalitetsfremmende tiltak i barnehagen. Flerbruk av en barnehage er også samfunnsøkonomisk fornuftig, og deling av tilgjengelige resurser gir miljøgevinst. Det bør derfor ikke settes for strenge begrensinger som kan hindre positiv bruk av allerede tilgjengelige ressurser, og så lenge det ikke går ut over tilbudet til barna.

Trygge Barnehager/ FUS støtter intensjonen om at barnehagene ikke skal drive med ikke-relevant virksomhet sett opp mot barnehagedriften.

Departementet foreslår at styret for rettssubjektet som driver den private barnehagen, skal være barnehagens øverste ansvarlige organ. Vi støtter departementet i dette forslaget. Departementet foreslår å innføre en rimelig overgangsperiode for både kravet om å etablere barnehagen som et eget rettssubjekt og kravet om at barnehagen som hovedregel ikke kan drive annen virksomhet i samme rettssubjekt som barnehagen. Departementet ber høringsinstansene om å gi innspill til hvor lang denne overgangsperioden bør være. Departementet viser til lovforslaget §§ 7, 7 a og forslaget til ny økonomiforskrift i kapittel 21.1. Vi er negativ til forslaget som helhet. Dersom det vedtas bør det fastsettes en rimelig tidsperiode slik at de barnehagene det gjelder får den tiden de trenger til å gjøre en ansvarlig omstilling. En slik endring bør da omfatte alle barnehager – uansett størrelse og eierform.

8. Bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling

Departementet foreslår at setningen om at offentlige tilskudd og foreldrebetaling skal komme barna i barnehagen til gode, framheves i en egen formålsbestemmelse. Departementet foreslår at det ikke gjøres noen innholdsmessige endringer i bestemmelsen om hvordan barnehagene skal bruke tilskuddet og foreldrebetalingen. Departementet foreslår at det utarbeides en statlig veileder om bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Departementet vil sette i gang arbeidet med en veileder når forslagene i høringen har blitt behandlet av Stortinget.

Vi stiller seg positive til en veileder om bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling. En slik veileder er viktig for å skape enighet om overordnede retningslinjer, men det er også viktig at nødvendig fleksibilitet for barnehagene til selv å gjøre nødvendige tilpasninger og vurderinger beholdes.

9. Forbud mot å ta opp lån på andre måter enn i et finansforetak

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det bør innføres et forbud mot å ta opp lån på andre måter enn i et finansforetak, eller om også andre typer lån, slik som obligasjonslån, bør være tillatt.

Vi er meget negative til et slikt forbud. Rent prinsipielt fratar det eiernes plikt som er å gjøre de mest fornuftige finanseringsvurderingene. Det er det som gir størst mulig sikkerhet for barnehagene. Ettersom de kommunale tilskuddene varierer med så mye som 30 – 40 % fra en kommune til en annen, kombinert med forslaget om at en kun kan låne fra finansforetak, byr det på store problemer for alle som har barnehager i kommuner med de aller laveste overføringene. Det er den økonomiske fleksibiliteten vi har nå som gjør at vi sikrer stabil drift i barnehagene med lavest kommunale tilskudd. Om tilskuddene ble endret til en nasjonal minstesats i stedet for at kommunen selv avgjør hva som skal være barnehagenes tilskudd, så vil det løse problemet på en langt bedre måte enn å innskrenke finansieringsmulighetene. Det vil sikre jevnere kvalitet og tilbud til barna. Så er det selvsagt opp til kommunen om de ønsker å være mer ambisiøs og satse ytterligere på barnehagene utover det nasjonale minstenivået.

Hvis det skal bli innskrenkinger på hvordan man finansierer selskapet for barnehager ut fra at de mottar offentlig støtte, bør det gjelde alle selskaper som levere velferd og mottar offentlig støtte. Det kan sette store begrensinger på de som ønsker i investere i velferd i framtida samt hvem som kan gjøre det. Vi mener også dette forslaget kan virke konkurransevidende da kommunene og ikke norskeide selskaper kan benytte den finansieringsformen de selv ønsker.

Vi mener alle typer lovlige finansieringsformer bør være tillat.

10. Ansvar for å føre økonomisk tilsyn

Departementet foreslår å legge ansvaret for tilsyn med økonomiske forhold ved private barnehager til departementet. Vi stiller oss svært positive til forslaget om nasjonalt økonomitilsyn for private barnehager. Det er et viktig tiltak for å sikre at tilsyn faktisk gjennomføres, og at det skjer på lik måte uavhengig av hvilken kommune barnehagene ligger i. Ellers er vår mening at økonomisk tilsyn også bør gjelde kommunale barnehager siden konsekvensene er såpass store for økonomien i privat sektor med nåværende finansieringsform. Det vil for eksempel avsløre om ikke alle reelle kostnader knyttet til den kommunale barnehagen er ført på barnehagen. Det er heller ikke gitt at kommunale barnehager benytter midlene på korrekt måte.

Vi støtter departementet i at tilsynsoppgaven bør tillegges UDIR, fremfor fylkesmannen. Samles det økonomiske tilsynet hos UDIR, kan UDIR opparbeide seg spisskompetanse samt sammenligningsgrunnlag fra hele landet. Alle private barnehager rapporterer i dag til UDIR, så dette vil ikke skape så mye ekstra byråkrati hos barnehagene.

Vi mener videre at alle kommunale barnehager også bør rapportere sin økonomi til UDIR, og de bli underlagt samme kontrollregime som private barnehager. Bakgrunn for dette er at inntektsgrunnlaget for private barnehager er bygd på kostnadene ved drift av kommunale barnehager.

Forslaget innebærer at kommunen fortsatt vil være tilsynsmyndighet for øvrige reguleringer i barnehageloven med forskrifter. Departementet foreslår at regelen om at fylkesmannen i særlige tilfeller kan føre tilsyn med enkeltbarnehager videreføres, men at den ikke skal gjelde for tilsyn med økonomiske forhold. Vi mener ikke kommunene skal ha tilsynsmulighet for øvrige reguleringer av loven (kvalitet/innhold/pedagogikk/bemanning). Etter vår mening kan kommunen "overse" ting i kommunale barnehager, som de pålegger private. Mye av det som er listet i lovforslaget er kvantitative faktorer, og kunne for eksempel vært kontrollert av en revisor istedenfor kommunen. Det er også nok en begrunnelse for åpne regnskaper og økonomisk rapportering fra de kommunale barnehagene.

Departementet foreslår at regelen om at fylkesmannen i særlige tilfeller kan føre tilsyn med enkeltbarnehager videreføres, men at den ikke skal gjelde for tilsyn med økonomiske forhold. Vi støtter dette forslaget.

11. Hjemmel til å få opplysninger som er nødvendige for å kunne utføre tilsynet

Departementet foreslår at private barnehager skal ha plikt til å legge fram alle opplysningene som den statlige tilsynsmyndigheten trenger for å føre tilsyn med kravene til bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Barnehagen skal gi den nasjonale tilsynsmyndigheten adgang til barnehagens lokaler. Videre foreslår departementet at barnehagens eier og nærstående skal ha plikt til å legge fram alle opplysningene som den statlige tilsynsmyndigheten trenger for å føre tilsyn med barnehagens bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling.

Vi støtter dette forslaget. Det forutsetter at opplysninger det kan bes om er tilknyttet den enkelte barnehage, ikke annen virksomhet som eier kan ha eierinteresser i.

12. Reaksjoner på brudd på regelverket om bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling

Hvis oppgaven med å føre økonomisk tilsyn med private barnehager blir lagt til departementet og deretter delegert til direktoratet, foreslår departementet at direktoratet får mulighet til å pålegge en privat barnehage å rette forhold som er i strid med kravene til bruken av offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Videre foreslår departementet at direktoratet får mulighet til å vedta at tilskuddet til en privat barnehage skal holdes tilbake. Det er kommunen som forvalter det offentlige tilskuddet til private barnehager. Dersom direktoratet vedtar at tilskuddet til en privat barnehage skal holdes tilbake, må direktoratet samarbeide med kommunen om dette. Det er vedtaket fra direktoratet og ikke kommunens gjennomføring av vedtaket som er bestemmende for barnehagens plikter, og som eventuelt kan påklages av den private barnehagen. Departementet foreslår at direktoratet får mulighet til å vedta at en privat barnehage skal tilbakebetale tilskudd. Det presiseres at barnehagen ikke kan bruke offentlige tilskudd og foreldrebetaling til å dekke denne typen tilbakebetalingskrav. Departementet er selv usikker på om det behov for å gi direktoratet mulighet til å vedta reduksjon av tilskudd til en privat barnehage i høringen. Departementet ber derfor høringsinstansene om å gi innspill til dette spørsmålet.

Vi mener at det ikke bør være mulig med reduksjon ettersom de har de andre tiltakene.

Departementet peker selv på at dette kan gå utover tilbudet til barna (ref. s 78). Dersom kommunen selv har gitt feil vedtak skal ikke dette kunne kreves tilbakebetalt, uten at det er en innlysende feil i vedtaket.

Departementet foreslår at direktoratet kan vedta tidsbegrenset eller varig stenging av en privat barnehage dersom direktoratet avdekker gjentatte eller alvorlige brudd på regelverket. Vedtak om reaksjoner vil være enkeltvedtak som skal følge framgangsmåten i forvaltningsloven. Det betyr blant annet at barnehagen skal få mulighet til å uttale seg og til å klage på vedtaket.

Kunnskapsdepartementet vil være klageinstans når direktoratet fatter vedtak om reaksjoner.

Departementet foreslår at kommunen skal få mulighet til å uttale seg før direktoratet fatter vedtak om retting av regelstridige forhold i en privat barnehage, at tilskuddet til en privat barnehage skal holdes tilbake eller at en privat barnehage skal tilbakebetale tilskudd. Kommunen skal også få mulighet til å uttale seg før direktoratet vedtar at en privat barnehage skal stenge. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om kommunen også bør få mulighet til å klage på vedtak om stenging.

Vi støtter forslaget, og mener at kommunen bør få klage på vedtak om stenging fordi det gir kommunen mulighet til å sikre tilbudet til barna. Vi mener at stengning av barnehagen skal ikke kunne skje før alle klagemuligheter er rettskraftige.

13. Ansvar for å behandle søknader om dispensasjon fra bemanningskravene

13.4 Her støtter vi forslag a) oppgaven med å behandle søknader om dispensasjon fra bemanningsnormen, pedagognormen, utdanningskravet og kravet om norskferdigheter for styrer og pedagogisk leder, blir lagt til fylkesmannen. Fordelene med dette er at man får en forsikring mot at kommunen gir seg selv dispensasjon, men ikke gir private barnehager tilsvarende. De økonomiske konsekvensene for private barnehager kan bli enorme hvis dette skjer.

Forslag b) det lovfestes et krav om at kommunen som lokal barnehagemyndighet skal organiseres på en måte som sikrer uavhengighet i myndighetsrollen og likebehandling av kommunale og private barnehager, stiller vi oss negative til. I tillegg til begrunnelsen som vi har skrevet under forslag a) kan det i mange tilfeller ikke være med å sikre lik behandling. Det vil også være en meget stor utfordring i små kommuner der “alle kjenner alle” å få dette helt uavhengig.

Vi mener at forslag a) sikrer best likebehandling mellom kommunale og private barnehager. Det er også med å sikre at det ikke blir ulik behandling av barnehager – kommunale og private - innenfor samme kommune.

15. Meldeplikt ved nedleggelse, eierskifte eller andre organisatoriske endringer

Trygge Barnehager/ FUS melder i dag i fra til kommunen om eierskifte av en barnehage vi evt tar over. Vi støtter dette forslaget.

Vi har aldri lagt ned en barnehage, men støtter forslaget om meldeplikt ved nedleggelse.

Vi vurderer det dithen at meldeplikt for andre organisatoriske endringer kan skape unødvendig og uønsket byråkrati, og at en slik meldeplikt bør kun gjelde hvis det går utover driften og kapasiteten til aktuelle barnehager.

Trygge Barnehager og FUS-barnehagen vil takke for muligheten til å komme med innspill.

Oslo 05.07.19

På vegne av Trygge Barnehager og FUS-barnehagene

Eli Sævareid
Daglig leder og eier

www.tryggebarnehager.no

www.fus.no